

Secundum Preceptum

Quia ipse platus ideo manda-
tum temperat. quod non vult seditu
p quilibet leui ca exponere disci-
mini moralis pccati. Dixim? aut
scdm se qz ex aio non obedi-
tis simplici mandato pot hoc
fieri morale pccm scz cu hoc fa-
cit et ali oceptu auctoritatis
plati qz itendit ei non obedire.
etia si pccperz id quod madat

Sequitur scdudū pre-
ceptum Capitulu p mū

Preceptum scdudū
est **N**ō assumes no-
mē dei tui iuanum
Nō enim habebit
de? innotem q assumptio nom
eius frustra. **C**irca qd pone-
tur quinqz capitula. Primum
est de intellectu verborz hui? p-
cepti generalia de iuramēto
licito. **A**lia vto erūt de modis
hoc preceptum trasgrediēdi
Quātum ad primū nōndū
scdm thō. 2. 2. q. Cxij. Et scdm
alexandz de halim suo. iij. dis.
xxxvii. qz non est intelligēdū
hoc pceptum solū de hoc noie
deus: qz illud nō sit iuanum
assumēdum. si est intelligēdū
de omni nomine p qd racōna-
li mēti de? innotescit. sicut sūt
illa nomina. creator. r dēptoz.
gubnator mūdi. 7 similia. nō
eni differt p quodcūqz nomē

Capitulum Primum

dei periuriū cōmittatur. nōibz
quippe dei debetur reuerentia
ex parte rei significate que est
vna non aut ex pte vocum ideo
dicitur in singulari non assue-
nomen dei tui iuanum. **S**e-
cundo notandū qz ibi non p-
hibetur omnis assumptio diui-
ni nominis. qz illa pot multis
modis bñfici ut in oracōibz
dei laudibz. 7 benedictionibz
ecclie ac exorizimis. 7 in sermo-
nibus. nec prohibetur hic ois
iuracō p nomē dei. qz illa pot
etiam multis modis benefiei
Sed hic pprie phibetur va-
na assumptio diuini nois que
fici pot vana scz thō. vbi pri-
us dupliciter. **V**no mō scdm
sep am scz qz non hz firmamē-
tum veritatis ut qn qd falsum
iurat que iuracō ē hic prohibi-
ta. 7 pncipaliter est periuriū
7 pccm mortale ut dicitur. **E**t
hoc vltū glose. i. exod. xx. sup
hoc pcepto. que dicit non as-
sumes scz iuracō p nihilo. **S**e-
cunda est de utro. v. **N**on assu-
mes scz iuracō p re que non ē
Secūdo dicitur assumptio di-
uini nois vana ex parte iuran-
tis. ut qn qd iurat vtz a tamē
ex leuitate a sine iudicō discre-
tōis. a tunc licet nō sit semp
pccm morale. ē tñ semp pccm.
7 disponit ad lapsum a peri-
uriū. **T**ercō nōndū qz dei nomē

Secundū**Preceptū**

valde honorifice ē tractandū p
 pē causas recitatas prio pcep
 to cū finē in terco pcepto pticu
 lari. Et quādo aliter sit grauit
 peccae contingit. Additur autē
 huic sic a pmo pcepto pena.
 ideo quia ad ea ad que hoies
 promi sunt pene tanq̄ medicie
 addendē sūt scd̄; p̄hm. iij. ethi
 corum. Ad ydolatriā autē pro
 mi fuerunt iudei qz inter. vel cū
 ydolatr. as degebāt. Ex lingue
 etiā lubricitate hoies promi sūt
 periurare. ideo dicitur non em̄
 hēbit de? insōtē q̄ assumpserit
 nomē eius frustra. **D**ubita
 tur. i. an licitum sit iurare. **R.**
 scd̄m thō. 2. 2. q. lxxxix. Et scd̄;
 alios doctores omunī super
 .iii. di. xxxix. Juramētum scd̄m
 se non est malū sed pōt esse lici
 tū a honestū ptz prio deu. vi.
 Dñm deū tuū timebis a p nomē
 ei? iurab. Item Ap̄ls iurauit in
 eplis suis. ij. cor. i. Ego testes
 deū in uoco in aiām meā. rō. i.
 Testis est mihi de? cui seruiō.
 Secūdo ad idē est aug? .li. cō
 tra mendatū. Et in sermone do
 mini in mōte. a in sermone de
 wrb̄ apostoli. **T**ercō ptz ex bo
 na origie iuramēti a fine. intro
 ductū enim est ex wā fide qua
 credūt hoies habere infallibile
 writatem deū a ymūsalē oim
 cognicōem a p̄uisionē a ideo
 ip̄m in testem dictōrū suorū in

Capitulū**Primum**

du cūt tanq̄ eū qui nec fallere
 nec falli potest que; nihil latz
Finis etiā iuramēti esse debz ad
 certificandū hoies de dictis
 ad finendū otrañsias ut dicit
 apostol? hebr. vi. nec obstat il
 lud math. v. Ego autē dico w̄b̄
 nō iurare oīno. qz cū ibi nega
 cō ip̄onitur signo ymūsalī af
 firtuo ē sensus scd̄m bonauē.
 non iurare oīmodo a non in oī
 casu quod w̄z est qz non debz
 fieri leuiter a sine comitib? dice
 dis. **S**i autē crist? dixiss̄ oīno
 non iurāe cū ibi negacō sequa
 tur sensus est qz in nullo casu
 esset iurandū. nec est iuramen
 tum desiderandū tanq̄ p se bonū.
 sed tanq̄ medicīa quedam cō
 tra malum pximi sine qua non
 curatur pximus. vel iuuatur ut
 dic. aug? sup eplam ad gal.
 ideo math. v. **S**it sermo v̄r
 est est. non non quod aut hīs
 habūdātius ē a malo ē. **S**e
 cundo dubitatur quid sit iurā
 mētum. Rñdet aug? iurare p
 deū est deū testem inuōre. Ray.
 dicit. Juramētum ē affirmacō
 vel negacō de aliquo sacre rei
 attestacōe h̄rta. dicit etiam ho
 stiens? qz p fidei interposicōem
 obligatur quis sicut p iuramē
 tum. **S**ed quereres qd ē iurā
 mētū licitum. **R.** qz iurare lici
 te est reuerent deū testē inuōre
 ad afirmacionem writatis de

Secundum Preceptum

qua audiēs nō ē certus a cui non assentit simplici asserōne in causa vtili ei qui iurat. vel ei cui iuramētum p̄stat. vel cōmunitati. **Ex** quo patz **Primo** male iurare eu q̄ i z reuerēter iurat puta in loco. tēpore. vel vtz b̄ m̄ dēcti diuinū nomen assumendo i testimoniu. **Secūdo** male iurat qui de certis alteri iurat ut q̄ cras dies eit a filiibz **Tercō** vane iurat quādo sine iuramēto alter creditz dicenti **Quarto** vane iurat qn̄ aliquis dicēti nō credit i causa nulli? vel modice vtilitatis q̄ tñ iurat. patēt oīa ex descripōne. **Quinto** sequitur q̄ omne iuramētū a malo aliquo occasionem hz. patz q̄ a malo ignorātie alteri us que certificare oportet; **Deo** dñs ait **Sit** km̄o v̄r est ē. nō nō. q̄ aut̄ h̄is habundātius est a malo est sc̄; ignorātie nō sp̄ a malo p̄cā p̄riū. **Tercō** dubitatur quot modis q̄ per q̄ v̄rba fiat iuramentum. **R̄. i** genere triplex est iuramētum **Primū** qn̄ hō i ducit diuinū testimoniu ad ofirmacōez p̄sentū a p̄teitoz a vōtur asserōriū ut cū dicit **Testis** est mihi deus q̄ ita est vel q̄ ita fuit. a dicit per deū ita fuit q̄ sic de aliis hoc ei est ita sicut deus est m̄ testis ut dicit aug⁹. in quodā sermone de p̄iurio. vel dicit

Capitulum Primum

deus scit q̄ v̄r loquor a sic de aliis similibz locucōnibz. **Secūdu** iuramentum dicitur p̄missoriū. cū quis diuinū testimoniu inducit ad ofirmandū aliq̄ futurū ut cū dicit quis p̄ deū ita faciā vel testis ē mihi deus q̄ v̄lo cras soluere. **Tertium** est execratoriū cū quis se. a aliquid sui vel ad se pertinet obligat deo ut iuditiū suū i illud exerceat si nō est v̄r q̄ dicit. aut si non fattet q̄ promittit q̄ similia. **Et** hoc vōtur execratoriū iuramētū. **Qn̄** hō creaturā aliquam vel magis p̄prie bonū q̄ ex aliq̄ creaturā percipit deo obligat vel ipignorat ut sc̄; in illo p̄matur m̄ si eueiat illud p̄ quo iurat. aut ita fit sicut iurat. ut cū dicit. ita viuat fili⁹ meus est sensus nisi ita fit sicut dico. aut nisi implevero q̄ promitto. nō viuat fili⁹ meus. aut cū dicit **Sic** me deus adiuuet est sensus nisi ita fit sic dico. a faciā quod promitto nō adiuu; me deus. a cū dicit. per salutem meam. est sensus nisi ita fit non sim saluus **Et** sic iurauit ioseph gen. xli. p̄ salutem pharaonis ut sit sensus. nisi ita faciā ut dixi nō sit salus pharaoni. a cū iurat q̄s per aiā suā a per aliam rē quā diligit sic apostol⁹ iurauit. ij. cor̄n. i. dices **Testem** deum

Secundū**Preceptū**

in uoco in aiam meam. Et scō; alexā. vbi pri⁹. Execratorium iuramētū est gr̄ue iuramētum. qz ibi de⁹ inducitur et ut testis et etiā ut iudex scz ut i pumēdo oñdat aliquē mēdācem. et sic det testimoniū cōtra iurātem p penā eius. Itē nōndū scō; doctores di. xxxix. terci non est mai⁹ saltē scō; se. vel ad min⁹ ita magnū est iuramētū qd fit p solū deū sicut qñ cōtigit iurāe p euāgelium. aut sup corpus cri- sti. aut sup crucē. Itē non ē pu- tādū qz puū sit iuramētum qñ sit extra iuditiū. aut sine solem- nitate. ymo iuramentū p deum est maximū qñ sit extr iuditiū. aut sine solēmitate ut dic. gre. et aug⁹. ad publicolā. idēo di- cit btūs Jero. habem⁹ in lege dei scriptū. Nō piurabis in noi- ne meo. nec pollues nomē dei i vanū. Itēo qz amonēdi sunt ut omnes diligēter caueāt p iuriū nō solū i altari seu sācto- rum reliquijs. s; etiā in cōmu- ni loquela. S; dices qre tūc facit ista ecclā scz sup crucē eu- karistiam. vel sup euangelium iurare et c. Et quare iuramenta publica cū ceremonijs plus re- putat s; triplici rōne. priō ut iurans timeat eō magis falsita- tem dicere ex hoc qz sibi ad me- moriaz reducitur beneficiū re- dempōis nostre factum p cri-

Capitulū**Primum**

stū ppē quōd nullo modo de- bet offendere deū. Secundo ut magis et exp̄sius recordetur se iurasse et sciat pluribus cōstāe. et sic non facili⁹ trāsgrediatur. Tercō ut ex hoc appareat qz oi- no deliberate iurauit ut postea senō excusare possit p hoc qm opiate et surzepticie applicat⁹ fuit. ¶ Quarto dubitatur dictū 8 ē qz iurare est deū testē iuōre. et cū aliq̄s inducitur in testem fit illo fine ut ip̄e testis manife- stet ueritatē circa ea que dicun- tur mō de⁹ nō manifestat uer- tatem qz p nomen eius iuratur. Rñsio scōm tlv. 2. 2. q. lxxxix. qz ymo deus sepe maifestat an- tē sit quod dicitur etiā in p- senti. aliqñ p internam inspira- cōez. aliqñ per facti nudacōez. dum scilicet producitur i publi- cū quod occultum fuit. aliqñ etiā manifestatur per penā mēcientis. quando quis exe- cratorie iurauit vbi deus simul est iudex et testis. Ad propo- situm refert vincentius in specu- lo hystoiali libro. xxiiij. c. xxiiij. qz ad karolum magnum ve- nerūt due sorores ducis cuius- dam francozum contra eum de temporalibus rebus oqueren- tes. karolus igitur negantez ducem iurare fecit p factum fil- iū martirē. qz nihil teneatur sorozibz de hīs in quibz cōtra

Secundum Preceptum

eū agebāt. quī cū letus iurassz
crepuit medi? statū q p aliu
stercora proruperūt. sāguisqz
post q̄ exiuit oculos aures os
et ei? nares vitam infra duas
horas terminauit. Itē refert idē
li. xii. c. lxxij. Et gre. tuzonēb.
q̄ ad sepulchz b̄ti pancracij
martiris p dyoclecianū marti
risati anno. xv. etatis sue. quis
quis falsum iurare voluerit nū
q̄ ad cācellū chori ecclesie wit.
quin aut statū a demōe capt9
insanit. aut cadens in paumē
tum p̄ r̄tin? expirat. Item idē
li. xxij. c. xc. Quidam nomine
bernimus in rebus ecclesie san
cti quintini martiris falsū fore
bat testimoniū volens aufere
quandam filuam. Quē martiz
i somnis red arguens eius na
sum tenēdo falsato rē p̄clama
uit ex p̄ge factusqz cū visu vxo
ri recitaz; et fatiē aqua laua ret.
nasus i aquā cecidit. Quo ter
ritus ad placitū quo eadē cā
citatus eāt ire recusās nasum
aureū cū cathxis aureis artifi
cialiter appēdit. Quē iterum mi
nis sanctus p̄ visum coegit ut
nasum artificialem peiora non
passurus deponeret in testimo
niū falsitatis. qd a factum est
in ecclesia facti p̄fati. Itē idē
li. xxij. c. Cix. Quidā solidum
argenteū a p̄e mutauit quē
iuramēto postea negauit se ac

Capitulum

Primum

cepisse a p̄e cui pater. iura mi
hi per factum andomanū te ve
ritatem asserere. qd cū faceret
erecta manu statim oculi eius
crepuerunt et die tertia miseri
ma morte decessit. Idem li. x. c.
Crv. refert. Quo in alexādrīa
vidua ditissima melantia accu
savit iudicialiter eugēnium
virgiez q̄ se v̄ste mōchi iduit
Accusavit in quā melantia eu
gēnū quē iuuenulū putauit
eo q̄ sine copulis iūgi nollet
Et famule famuliqz vidue te
stimoniū dederūt ibidem fal
sum dicētes se vidisse eugēnū
v̄ste vidue v̄m̄ itulisse. Euge
ni? igitur cū se virgiem osten
deret patri suo iudici liberatus
est. Sed non diu post vidue
domus cū oibus imbi existenti
bus celi ca flāma cōbussit. per
hibebit aut de? testimoniū
veritatis occulte. in iudicō fina
li maifeste. qn̄ illū abie absco
dita tenebraz; a manifestabit
osilia cordū. i. cor. iij. Et illō
testimoniū nulli iurati deficiet
¶ Quōto dubitatur q̄ et quot h
requirūtur ad hoc q̄ iuramē
tū sit licitū. R. q̄ tria iere. iij.
p̄p̄ta vbi dicitur iurabis viuūt
dñs. in veritate. iudicō. a iusti
tia. Super quo dic. iero. Tres
eē debent comites iuramenti. iū
ditū vic; vitas; a iustitia. Pri
mum horz qd se tenet ex parte

Secundū**Preceptū**

iurātis ē iudiciū discreōnis ut
 scz non iuret leuiter s; cū discre-
 tione ⁊ discussione quātuplici.
Priō q; illud qd iurāe vult pos-
 sit facere **S**ecūdo an sit fatien-
 dum ⁊ quid ex hoc sequi possit
 ⁊ accidere **T**ercō locus debitz
 ⁊ tempus debitum in cōiūnio-
 enim ⁊ loco solacōso ⁊ sic de tē-
 pore periculosum est iurāe qz
 ibi minus consueuit homo de-
 liberare **S**icut qn q; irascitur.
Quarto an subit cā rōbilis ⁊
 nccia qz vna est vtilitas pxi-
 q; nō credit n; q; iurauerit vbi
 tñ pxiō nō expedit; nō crede-
 re **A**lia cā p; quā q; pōt iurāe
 ē vtilitas sui scz iurātis ut in ca-
 su q; opt; hōiez se expurgare p
 iuramentū. **A**lia cā ē ut exerceat
 tur publica iustitia a deo iudi-
 ces hnt opellere testes ad iurā-
 dū in casib; de veritate dicenda.
Alia cā ē cōmūis vtilitas ut cū
 pncipes int se volūt facē federa-
 pacis. ⁊ s; diti iurāt fidelitate;
 suis supiorib; ⁊ p; osuetudie
 ecclē suādā. **Q**nto ut fiat reue-
 rēter ⁊ deuote. **C**ā ē qz i q; lib;
 iuramēto p nomē dei siue fiat i
 iudicō siue ex iudiciū adduci-
 tur in testē de; idō qd lib; iura-
 mētū d; cū maxia reuerētia fieri.
 p; singularissimū hōiez que;
 hō tētur tāto dño tanq; tremē-
 de maiestati p quāto ē de; qui
 noiatur ⁊ i testē adducitur oī

Capitulū**Primum**

treno dño ⁊ testē reuerēbilior
 ob cui; rei onhōnē pueri iura-
 re nō pmittūtur an etatē pub-
 tatis qz deliberāe plene nō p; su-
 mūtur. p; iuri etiā nō admittū-
 tur iurare qz p; sūtur ex pxiōi
 eos reuerētā debitā iuramēto
 nō exhibere. **E**t. xxii. q. v. d; hō-
 nestū ē ut q; scs aud; iurāe hoc
 ieiun; faciat cū oī honestate ⁊
 tione dei. **E**x quib; p; q; ma le-
 fatiant hñ quoz scire sp; secun-
 dum vrbum est. p; deū. p; deū
 sanctum. p; creatorem meū. sic
 me deus adiuet. testis est mi-
 hi de; ⁊ p; filia **S**i enī famuli
 principum audiente eoz dño
 non nisi cū timō ē ⁊ reuerētia
 eum nominare audent ut corā
 papa sit p; fctissime pat;. **E**t co-
 rā regib; abasatores eos noi-
 nādo caput ⁊ genua inclināt
Et oppositum fatiendo p; parū
 pēdere iudicantur dños. **Q**uā-
 to plus cū sūma reuerētia de;
 in testem assumendus est **S**e-
 cūduā tertū cū iuramēti comi-
 tes se tenet ex parte ei; quod
 p; iuramentū confirmatur **E**st
 enī secundus comes veritas ut
 scz v; sit id quod q; iurat iu-
 ramento assertorio ⁊ qd quis
 p; ponat facē illud qd iurat iu-
 ramento promissorio ⁊ ut adhi-
 beat diligentā sibi possibilē ut
 adimpleat ⁊ v; faciat qd iura-
 uit **T**ertū ē iustitia ⁊ requiritur

Secundum Preceptum

in iuramento promissorio ut scilicet illud quod quis promittit mediante iuramento promissorio sit licitum nec sit impeditivum melioris boni et sit nulla includens iniquitatem quantum huius apparere potest humanitus quando iurat. **Q**uoniam igitur unum deficit de tribus comitibus aut plura deficiunt est iuramentum illicitum et tunc peius quantum plures et principales circumstantie deficiunt. **Q**uoniam vero tres comites assunt iuramentum est licitum et merito rimum primo cultus virtutis patrie. **V**nus autem augustinus in sermone de periurio. **Q**uoniam inquit ad me pertinet iuro magna necessitate compulsum cum video quod mihi iurare non mihi credi. et ei qui mihi non credit non expedire quod non credit. hac pensata ratione et consideratione deliberata cum magno dico timore coram deo ita est. aut testis est mihi deus. aut scit cristus quod sic est

Capitulum Secundum

Quoniam contra hoc preceptum peccat multi. primo periuri. **V**bi tria sunt principaliter notanda. **P**rimo quod sit periurium. **S**ecundo quomodo dupliciter fiat periurium et quando sit mortale vel veniale peccatum. **T**ertio an periurium sit maius peccatum quam homicidium et que pene sint periurii. **E**st autem periurium ut dicit magister li. iii. di. xxxix. **M**endacium

Capitulum Secundum

iuramento factum. et capitulum ibi mendacium large. **T**am per eo quod dicitur contra mentem quod per eo quod non dicitur contra mentem dum tamen sit falsum quod dicitur. **V**el scilicet alios periurium est iuramentum illicitum et indebitum. unde quod cumque e tribus comitibus iuramenti defuerit scilicet veritas iustitia vel iudicium periurium est. non tamen eodem ordine. **S**ed primo quidem et principaliter periurium est. quando defuerit veritas. secundo autem quando defuerit iustitia. **Q**uicunque ei iurat illicitum ex hoc ipso falsitatem incurrit. quod obligatus est ad hoc quod contrarium faciat. **T**ertio vero quando defuerit iudicium quod cum indiscrete iurat ex hoc ipso peccatulo se committit falsitatem incurrendi. **E**t sic capitulum periurium large et non est semper mortale peccatum periurium istis modis omnibus. **S**ecundo notandum quod qui scilicet biter iurat falsum. scilicet in qua quo ad dictum et quo ad iuramentum est vere et proprie periurium et est semper peccatum mortale. **C**uius ratio assignatur secundum thomam. ubi prius quod periurium de sui ratione importat contemptum dei. unde de se importat irreverentiam dei ipsum inducere in teste falsitatis. quod per hoc significatur vel quod deus veritatem non cognoscit et sic testificatur falsum ex ignorantia. a significatur quod testificatur falsitatem